



# WYROK ROZWODOWY - O CZYM ROZSTRZYGA SĄD?

## 1. Wyrok rozwodowy

W wyroku rozwodowym sąd rozstrzyga o:

- władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków,
- kontaktach rodziców z dzieckiem,
- wysokość kosztów utrzymania i wychowania dziecka, które rodzice będą obowiązani ponieść.

## 2. Wspólne mieszkanie

Sąd w wyroku rozwodowym orzeka również o sposobie korzystania z mieszkania, które małżonkowie wspólnie zajmują. Dotyczy to każdego mieszkania, które jest faktycznie we wspólnej dyspozycji małżonków, niezależnie od tego kto jest w jego posiadaniu z tytułu prawnego. Jeżeli małżonek przejściowo opuścił mieszkanie z powodu sprzecznego z prawem lub zasadami współżycia społecznego, zachowania małżonka, to sąd również może orzekać o sposobie korzystania z tego mieszkania.

## 3. Podział majątku

Na wniosek jednego z małżonków sąd może w wyroku rozwodowym dokonać podziału majątku wspólnego małżonków, jeżeli podział ten nie spowoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu.

W przypadku obawy, że podział całego majątku spowoduje nadmierną zwłokę, wskazane jest, aby sąd dokonał podziału tylko jego części. Sąd decyduje o odmowie podziału majątku w formie postanowienia o pozostawieniu wniosku bez rozpoznania. Na to postanowienie nie przysługuje zażalenie.

## 4. Nazwisko małżonków po rozwodzie

Rozpoczynając wypowiedź na temat nazwiska małżonków po rozwodzie należałoby zacząć od opisanie procedury związanej z nazwiskiem po samym zawarciu małżeństwa.

Każdy z małżonków decyduje jakie nazwisko będzie nosił po zawarciu małżeństwa. Składa on w tym celu oświadczenie przed kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego. Oświadczenie można złożyć bezpośrednio po zawarciu małżeństwa lub przed sporządzenie przez kierownika Urzędu Stanu Cywilnego zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Małżonkowie mają kilka możliwości do wyboru odnośnie wyboru nazwiska:

mogą nosić jedno, wspólne nazwisko, które wcześniej było nazwiskiem jednego z nich, każdy z małżonków może zachować swoje nazwisko, każdy z małżonków może połączyć swoje dotychczasowe nazwisko z nazwiskiem drugiego małżonka, jednak nie może być ono posiadać więcej niż dwóch członów.

W Polsce najbardziej popularne jest przybranie przez żonę nazwiska męża lub podwójnego nazwiska łącząc swoje, dotychczasowe nazwisko z nazwiskiem męża.

W przypadku gdy małżonkowie nie złożą oświadczenia dotyczącego nazwiska po ślubie, oboje zachowują swoje dotychczasowe nazwisko.

Z możliwości zmiany nazwiska po rozwodzie może skorzystać tylko ten małżonek, który zmienił swoje dotychczasowe nazwisko przez zawarcie związku małżeńskiego. Małżonek rozwiedziony chcący zmienić swoje nazwisko przyjęte na skutek małżeństwa składa oświadczenie o powrocie do

nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa. Takie oświadczenie składa się przed wybranym kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego lub konsulem.

Małżonek rozwiedziony, który zmienił swoje dotychczasowe nazwisko wskutek zawarcia związku małżeńskiego, może skorzystać z uprawnienia powrotu do dotychczasowego nazwiska w terminie 3 miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu. Warto wspomnieć, że uprawomocnienie się orzeczenia rozwodu nie musi oznaczać uprawomocnienia się całego wyroku, który zawiera orzeczenie rozwodu. Wystarczy uprawomocnienie się części orzekającej o rozwodzie.

Jeżeli małżonek rozwiedziony nie złoży stosownego oświadczenia w wyżej wymienionym terminie trzymiesięcznym, zachowuje on nazwisko, które uzyskał wskutek zawarcia małżeństwa.

## **5. Obowiązek alimentacyjny wobec małżonka**

Obowiązek alimentacyjny to obowiązek dostarczania przez zobowiązanego środków utrzymania uprawnionemu. W tym przypadku może on powstać po rozwodzie. Zobowiązanym w tym przypadku do wypłaty alimentów jest małżonek winny rozkładu pożycia małżeńskiego, a uprawnionym małżonek niewinny lub współwinny, który znajduje się w niedostatku.

Jak wspomina Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy małżonek rozwiedziony, który nie jest uznany za stronę wyłącznie winną rozkładu pożycia małżeńskiego i znajduje się w niedostatku może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwością zarobkowym i majątkowym zobowiązanego.

Stan niedostatku, o którym mowa powyżej jest elementem niezbędnym do wszczęcia powództwa o alimenty z tego przepisu. Jednakże sam fakt, że pozwany nie ma możliwości zarobkowych nie wystarcza. Tylko szczególne okoliczności, które całkowicie wyłączają możliwość pracy zarobkowej są brane pod uwagę. Przykładem takiej osoby jest osoba niedołączna, znajdująca się w bardzo złym stanie zdrowotnym. Niedostatek musi wynikać z okoliczności niezależnych od woli osoby żądającej alimentów. Oceniając stan niedostatku osoby uprawnionej do żądania alimentów należy ustalić, czy żądający rzeczywiście nie może pracować. W momencie gdy sąd oceni, że osoba ta może pracować to musi również sprawdzić na jakim stanowisku i jakie są jego możliwości zarobkowe.

Kodeks stanowi również, że jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Sąd oceniając, wystąpienie pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej do żądania alimentów, przeprowadza porównanie sytuacji materialnej małżonka niewinnego po rozwodzie, z tą którą miałyby miejsce gdyby do rozwodu nie doszło. Porównując, sąd musi mieć na uwadze sytuację materialną jaką małżonek niewinny powinien mieć zgodnie z prawem, a nie tą jaką posiadał w powodu nieprawidłowego i niewłaściwego postępowania współmałżonka.

Orzeczenie o winie znajdujące się w sentencji wyroku rozwodowego jest podstawą do oceny prawa do żądania dostarczania środków utrzymania jednemu z rozwiedzionych małżonków, przez drugiego. Dostarczania środków utrzymania nie może żądać małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia małżeńskiego. W sytuacji gdy na zgodne żądanie małżonków, sąd nie orzekł o winie oboje powstaje skutek taki, jakby żadne z małżonków nie było winne rozkładowi pożycia małżeńskiego.

Kodeks ponadto wskazuje, że obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże, gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Termin pięciu lat, o którym mowa powyżej rozpoczyna swój bieg w dniu uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód. Gdy termin upłynie obowiązek alimentacyjny strony zobowiązanej do płacenia alimentów wygaśnie. Zdarza się jednak, że w związku z pojawieniem się szczególnych okoliczności, sąd przedłuża termin na żądanie wyrażone w powództwie, uprawnionego małżonka. Te szczególne okoliczności muszą się jednak pojawić przed upływem terminu. Małżonek uprawniony do pobierania alimentów, może w drodze powództwa domagać się przedłużenia trwania obowiązku alimentacyjnego. Może być ono wytoczone także po upływie pięcioletniego terminu.

Szczególne okoliczności, o których mowa powyżej, zachodzą zarówno po stronie zobowiązanego, jak i uprawnionego do alimentów. Są to między innymi:

- długotrwałość pożycia małżonków,
- znaczne dysproporcje w ich statusie materialnym po rozwodzie,
- obiektywne przyczyny uniemożliwiające zarobkowanie,
- obiektywne przyczyny ograniczające zarobkowanie,
- możliwość pomocy ze strony innych członków rodziny lub jej brak.

Wyznaczony przez sąd, przedłużony czas obowiązku alimentacyjnego będzie trwał tak długo, jak długo sąd uzna, że będzie potrzebne i uzasadnione dostarczanie środków utrzymania rozwiedzionemu małżonkowi. Oprócz tego, że sąd może przyznać alimenty na czas większy niż 5 lat, mogą zrobić to same strony. Muszą zawrzeć między sobą umowę, w której w sposób dosłowny lub dorozumiały przyznają uprawnionemu małżonkowi alimenty na czas dłuższy niż okres pięciu lat.

Małżonek uznany za winnego rozkładu pożycia małżeńskiego nie ma możliwości skorzystania z czasowego ograniczenia obowiązku alimentacyjnego. Nie ma znaczenia czy małżonek, któremu są wypłacane alimenty jest także winny, czy niewinny rozkładowi.

W przypadku, gdy wypłacanie środków utrzymania przez zobowiązanego jest niezgodne z zasadami współżycia społecznego zachodzi taki sam skutek jak w przypadku zawarcia nowego związku małżeńskiego. Obowiązek alimentacyjny ustaje.

Warto zaznaczyć, że swojego prawa do żądania alimentów, osoba uprawniona nie musi dochodzić w odrębnym postanowieniu. Może to zrobić w trakcie trwającego procesu rozwodowego. Pamiętajmy jednak, że jeżeli w procesie o rozwód chcemy dochodzić alimentów na wypadek orzeczenia rozwodu, a jednocześnie zgodzimy się na rozwód bez orzekania o winie, to sąd będzie musiał orzekać o alimentach tak, jakby żadne z małżonków nie ponosiło winy z rozpadu pożycia małżeńskiego. Nastąpi to nawet jeśli wina jednego z małżonków wynika wprost z ustaleń dotyczących przyczyn rozkładu pożycia małżeńskiego.

Zasądzenie alimentów w trakcie postępowania rozwodowego odnosi swój skutek dopiero w momencie uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód.

Jak widać na podstawie powyższego artykułu rozwód nie jest tak prostą instytucją prawną, zwłaszcza biorąc pod uwagę wiele emocji, które towarzyszą stronom podczas procesu. Gdy muszą zakończyć swój związek trwający często wiele lat i obfitujący w wiele wspomnień. Zawiera wiele terminów, których trzeba dopilnować. Warto podczas własnego rozwodu zwrócić się do profesjonalnego pełnomocnika, który zajmie się wszystkim gdy emocje wezmą górę.

*Podstawa prawna: Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 r.*

Zadanie realizowane przez Stowarzyszenie Wspierania Aktywności Obywatelskiej CIVIS SUM, finansowane ze środków przekazanych przez Miasto Zielona Góra na podstawie umowy o powierzenie realizacji zadania publicznego pn. „Prowadzenie punktu nieodpłatnej pomocy prawnej i dwóch punktów nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej na terenie miasta Zielona Góra w 2022 r.”